Należytość pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok II. *Kraków, październik 1929.* *Nr 10.*

POŁOŻNA

ORGAN STOWARZYSZENIA ZAWODOWEGO POŁOŻNYCH.

MIESIĘCZNIK

Redakcja i Administracja:

Kraków, Państwowa Szkoła Położnych, Kopernika 17

P. K. O. Konto bankowe: 408.706. Nr telefonu 265.

W sprawach związanych z wydawnictwem przyjmuje się strony w środy i soboty od godziny 12—13.

Za ogłoszenia Redakcja nie bierze odpowiedzialności.

Rok II. Kraków, październik 1929. Nr. 10.

POŁOŻNA

ORGAN STOWARZYSZENIA ZAWODOWEGO POŁOŻNYCH.

MIESIĘCZNIK

Redakcja i Administracja: *Kraków, Państwowa Szkoła Położnych, Kopernika 17*

P. K. O. Konto bankowe: 408.706. Nr telefonu 265.

W sprawach związanych z wydawnictwem przyjmuje się strony w środy i soboty od g. 12—13.

Cena pojedynczego numeru **90 gr.**, w przedpłacie kwartalnej **Zł. 2·40.**

Z Państwowej Szkoły Położnych w Krakowie.

Dr. ADAM PAPÉE

Uwagi o kilku objawach chorobowych.

II.

Omówiliśmy poprzednio znaczenie zmian na języku w przebiegu i rokowaniu choroby, dziś zajmiemy się objawem drugim tj. wymiotami. Wymioty podobnie jak zachowanie się języka, stanowią tylko jedno z ogniw łańcucha objawów który nam pozwala rozpoznać tą czy inną sprawę chorobową. Obowiązkiem pielęgnującej jest tylko żadnego objawu nie przeoczyć, a w odniesieniu do wymiotów przestrzegać kilku przepisów, które za chwilę podamy, zastanowiwszy się wpierw ogólnie nad tym objawem.

Wymiotami nazywamy wyrzucenie zawartości żołądka przez jamę ustną na zewnątrz, przy użyciu tłoczni brzusznej. Na żołądku rozróżniamy wpust tj. górną część żołądka łączącą się z przełykiem, dno i część odźwiernikową zamykającą żołądek i prowadzącą do jelit. Mechanizm (sposób przebiegania), polega na zamykaniu się odzwiernika, a otwarciu się wpustu, do zwiotczałego dna napływa treść a przez gwałtowne ruchy oddechowe wytworzony spadek ciśnienia w klatce piersiowej wciąga niejako przez rozszerzony przełyk treść żołądkową do przełyku, przyczem przez nagły skurcz tłoczni brzusznej zostaje ona wyrzucona na zewnątrz. Całkowity akt wymiotny

może zachodzić tylko wtedy gdy w żołądku znajduje się pewna większa czy mniejsza ilość treści, przy pustym żołądku mogą występować tylko tak zwane wysiłki wymiotne przy których jednak może się niekiedy dostać do żołądka treść z przewodu kiszkowego i z żołądka wydalić na zewnątrz. Wymioty polegają na podrażnieniu tzw. ośrodka wymiotnego w rdzeniu przedłużonym i mogą dochodzić do skutku na różnej drodze.

Rozróżniamy kilka grup tzw. 1) żołądkowo-jelitowe, gdzie wymioty powstają tzw. drogą odruchową przez podrażnienie ścian przewodu pokarmowego i gardzieli; 2) lub wprost wskutek podrażnienia ośrodka wymiotnego przez krążące w krwi trucizny, wprowadzone z zewnątrz lub utworzone w ustroju (np. w samozatruciach żołądkowo kiszkowych, chorobach zakaźno gorączkowych, nerek, zatruciach ciążowych); 3) wskutek nadmiernej pobudliwości ośrodka wymiotnego u ludzi nerwowych gdzie błachy powód i rozdrażnienie zmysłu wzroku lub powonienie prowadzi do wymiotów; 4) w stanach chorobowych zapalnych i guzach mózgu; 5) wreszcie również drogą odruchową przez podrażnienie organów oddalonych jak wątroba i drogi żółciowe, nerki i moczowody, organy rodne.

Określenie bliższe dróg, któremi przebiega podrażnienie wymiotne zaprowadziłoby nas za daleko i wymagałoby szczegółowego omówienia dróg nerwowych, więc poprzestajemy dziś na podanych uwagach. Nadmienię tylko, że w połogu najczęściej spotkać się możemy z wymiotami po uśpieniach koniecznych do wykonania tych czy innych zabiegów położniczo-operacyjnych (te wymioty przestają zwykle w kilka godzin po uśpieniu), po dużych utratach krwi, cierpieniach dróg żółciowych zaostrzających się w połogu lub w stanach podrażnienia lub zapalenia otrzewnej.

Teraz kilka słów na co zwracać uwagę przy wymiotach:

1) Czas ich występowania i częstość tj. częstość wymiotów w czasie dnia, doby, oraz pora ich wystąpienia (rano czy wieczorem);

2) stosunek wymiotów do pobierania pokarmów; czy występują na czczo czy po jedzeniu i w jaki czas po niem;

3) towarzyszące temu objawy; bóle, nudności, wzdęcia itd.;

4) ilość wymiocin i ich jakość: zabarwienie zależeć może od pobranych pokarmów, może też zawierać domieszki żółci (co dowodzić będzie domieszki treści z dwunastnicy) lub krwi (krew może być w formie fusowatej masy lub żyłek świeżej

krwi), wreszcie kału; również często w treści wymiocin widzieć można większe lub mniejsze ilości śluzu. Powonieniem będziemy mogli stwierdzić kwaskowate domieszki soków żołądkowych lub w wymiotach kałowych charakterystyczny zapach względnie brak zapachu kwaskowatego cechujący znów pewne jednostki chorobowe. Wystąpienie wymiotów w połogu, pomijając po uśpieniach operacyjnych, jest zawsze dowodem poważnego powikłania, którego ocena należy do lekarza, dla niego też najlepiej przechowywać do pokazania treść wymiocin.

Następnym objawem to wzdęcia (meteorismus). Przez wzdęcie rozumiemy wydęcie ściany przewodu pokarmowego i brzusznej przez gazy znajdujące się w żołądku i kiszkach, czemu towarzyszy uczucie pełności i napięcia. Właściwe wzdęcia musimy odróżnić od tzw. wzdęć rzekomych, które możemy zauważyć przy nagromadzeniu w jamie otrzewnej (poza przewodem pokarmowym) płynu, guzach, silnym nagromadzeniu tłuszczu w powłokach lub stanach zapalnych otrzewnej. Już prawidłowo spotykamy pewne ilości powietrza w przewodzie pokarmowym, pobieranego wraz z pokarmami, którego ilość zależy od ilości wprowadzonych gazów, stopnia ich wchłaniania i rozciągliwości ścian przewodu pokarmowego i powłok. Ta prawidłowa wahająca się zależnie od podanych warunków, ilość gazów w przewodzie pokarmowym w stanach normalnych jest ograniczoną przez wzmożone wchłanianie ich i opór ściany mięsnej przewodu żołądkowo-jelitowego i powłok. Dopiero niestosunek tych sił do siebie prowadzi do wzdęcia tzn. np. gdy nadmierna ilość gazów pokona opory mięśniowe lub mierna nawet ilość gazu wydmie osłabione ściany błony mięśniowej (muskulatury) żołądka i kiszek a tembardziej, gdy osłabioną jest również muskulatura ściany brzusznej (wychudnięcie, porody itp.). Współdziałanie tych dwóch przyczyn tj. i ściany mięsne słabe i gazów nadmiar prowadzi do dużego wzdęcia.

Z gazów wchodzą w grę tlen, wodór, azot i bezwodnik kwasu węglowego. Najważniejszą rolę odgrywa bezwodnik kwasu węglowego wytwarzający się w jelicie grubym i cienkim i wchłaniany w dużych ilościach w jelicie cienkim.

Wzdęcie więc powstanie 1) przez wzmożone wydzielanie gazów w przewodzie pokarmowym po zjedzeniu pewnych pokarmów które chemicznie i bakterjologicznie wzmagają roz-

kłady, lub przez połykanie powietrza co spotykać możemy u nerwowo chorych z tzw. nerwicą ruchową gardzieli lub używających dużych ilości napojów gazowych;

2) przez utrudnienie wydalania normalnych gazów przy zwężeniach lub zamknięciach w przewodzie pokarmowym na tle organicznym (np. wrzody, guzy) lub funkcjonalnym np. w skurczach nerwowych różnych odcinków przewodu pokarmowego;

3) przez zmniejszenie wchłaniania gazów wskutek zmienionych warunków krążenia w przewodzie pokarmowym przy zmianach zapalnych i zastoinowych (choroby serca i wątroby);

4) przez niedowład ścian na tle nerwowym, lub odruchowo najczęściej na tle toksycznym (zatrucia).

Powody prowadzące do wzdęcia jak zwężenie i zamknięcie przewodu pokarmowego (wrzody, skurcze, skręty, ucisk gazów sąsiedztwa) zaliczamy do przyczyn mechanicznych, drugą grupę będą stanowić wzdęcia alimentarne (pokarmowe) wpływ trucizn (toxyn) hamujący prawidłowe funkcjonowanie i wzmagający fermentację, ten rodzaj wzdęć widzimy najczęściej w jelicie grubym, trzecią grupę stanowić będą wzdęcia tzw. dynamiczne gdzie mamy porażenie ruchu robaczkowego jelit, z temi rodzajami wzdęć spotykamy się po porodach, u ludzi starszych (zresztą zdrowych), w ciąży, oraz przy zapaleniu otrzewnej. Ten ostatni rodzaj wzdęć jest rozlany i z początku wysłuchiwać można burczenie, które w miarę posuwania się sprawy ustępuje i następuje zupełny bezwład kiszek, które postępujące procesy fermentacyjne silnie wydymają.

Wzdęcie kiszek odczuwa chory jako rozpieranie w całym brzuchu, wzdęcie może występować w zależności lub bez związku z pobieraniem pokarmów. Zarówno na czczo jak i po jedzeniu zjawia się uczucie wzdęcia w przypadkach nieprawidłowego rozkładu treści pokarmowej w żołądku i kiszkach. Wzdęcie może być rozlane na całym brzuchu lub wypinać poszczególne jego części.

Zachowywanie się pępka może zorjentować już co do miejsca wzdęcia tj. jeżeli wzdęcie zajmuje nadbrzusze, to pępek jest nieco uniesiony i „patrzy" ku dołowi, przy wzdęciu w podbrzuszu sprawa ma się odwrotnie. Jeżeli wzdęcie ogranicza się do jelita cienkiego, to głównemu rozdęciu ulegną środkowe partje brzucha, a przy wzdęciu jelita grubego, boki brzucha. W przypadkach zamknięcia przewodu (pokarmo-

wego) kiszkowego i w przypadkach porażenia warstwy mięśniowej kiszek skutkiem zapalenia otrzewnej przychodzi do zupełnego zatrzymania wydalania gazów. Do sprawy tej powrócimy jeszcze raz omawiając całkowity obraz zadrażnienia i zapalenia otrzewnej, do czego dążymy przez stopniowe poznawanie głównych jego objawów.

Z praktyki.

Poród rączki wraz z główką.

Wezwano mię do porodu rodzącej rzekomo krwawiącej (wieloródki), poprzednie porody odbywały się prawidłowo. Stwierdziłam, że rodząca zaczęła znaczyć, bóli porodowych nie było. Zbadałam ją zewnętrznie: główka wysoko nad wchodem, tętno płodu normalne. Wobec tego odkaziłam sobie ręce i badam wewnętrznie, ujście rozwarte na 2 palce, do główki nie dochodzę, czekam przebiegu porodu, w 4 godziny po badaniu dostaje rodząca silnych bólów tak, że prawie przerw dopatrzeć się nie można, odchodzą wody, słucham tętna, tętno wolnieje, rodząca zaczyna przeć, namawiam ją do parcia, bo mam obawę o tętno, naraz ukazuje się rączka, odkażam ręce chcąc odprowadzić rączkę, o odprowadzeniu rączki niema mowy bo główka przeszła zupełnie wchód i nie da się odepchnąć, również pępowina była między główką a rączką, jedno wyjście jest tylko to, by parła. Tętno płodu zupełnie wolne, rodząca doskonale prze, rodzi się płód nieżywy, wagi 4 kg. Zapytacie się koleżanki, czemu się to stało, pomyślicie sobie, żem nie wybadała części drobnych — nie prawda — przez ujście nie wybadam części żadnych drobnych, więc powodem był nagły odpływ wód płodowych, który porwał za sobą rączkę i pępowinę, miednica była prawidłową, że płód przeszedł z rączką obok główki o wadze 4 kg.

Poród twarzowy, wzięty za potwora.

Opiszę szanownym Kol. przypadek z mojej praktyki w zapadłej wiosce. Wezwano mię do rodzącej, która rodziła już trzy dni, rodząca była pierwiastką, u rodzącej zastałam babkę i pełno bab lamentujących, że się potwór rodzi. Przedstawił mi się widok straszny. Srom obrzękły wiszące strzępy krwawe. Odkaziłam sobie ręce i srom rodzącej, zbadałam położenie, twarzowe, twarz płodu pokaleczona bo babka usiłowała haczykiem wyciągnąć potwora. Płód się urodził nieżywy, pokaleczony, tłumaczę im, że popełnili zbrodnię a oni mi odpowiadają, że jeszcze się nigdy nie urodził taki potwór we wsi.

Ł. M. z Krakowa.

Przypominamy, że dnia 15 listopada 1929 r. upływa termin nadsyłania prac „Z praktyki" do konkursu.

RUCH ORGANIZACYJNY.

Dla uzupełnienia prawnych wiadomości członkiń podajemy przedruk Statutu Stowarzyszenia.

Krakowskie Starostwo Grodzkie
L. 18389/1/28 Marz. *Kraków, dnia 4 lipca 1928*

Do

P. T. Założycieli Stowarzyszenia „Stowarzyszenia Zawodowych Położnych w Krakowie“ do rąk p. Marji Woźniczkowej w Krakowie, ul. św. Filipa Nr. 18

Województwo w Krakowie oznajmiło reskryptem z 18 czerwca 1928 L. B. P. 2805/1/28 że nie zakazuje zawiązania w Krakowie stowarzyszenia p. n. „Stowarzyszenie Zawodowych Położnych w Krakowie“ według osnowy załączonego egzemplarza Statutu. Zarazem zwraca uwagę założycieli, że o ile poszczególne kierunki działalności Stowarzyszenia podlegają odrębnym przepisom, winno się Stowarzyszenie do tych przepisów w każdym wypadku zastosować. Po ukonstytuowaniu się stowarzyszenia winien Zarząd w myśl ustawy z 15/XI 1867 Dzpp. Nr. 134 podać tu do dni 3-ch nazwiska członków Zarządu z oznaczeniem ich miejsca zamieszkania i z osobnem wyszczególnieniem tych osób, które zastępują stowarzyszenie na zewnątrz. Zgłoszenie takie winno się uskutecznić również po każdorazowej zmianie składu Zarządu stowarzyszenia dokanej według odnośnych przepisów statutu. Zarazem należy podać cyfrowo ilość członków stowarzyszenia.

Starosta grodzki:
Dr. Styczeń

STATUT
STOWARZYSZENIA ZAWODOWYCH POŁOŻNYCH W KRAKOWIE.

Art. I.
Nazwa, siedziba, teren działalności i czas trwania Stowarzyszenia.

§ 1. Nazwa Stowarzyszenia brzmi: „Stowarzyszenie Zawodowych Położnych w Krakowie“.

§ 2. Siedzibą Stowarzyszenia jest miasto Kraków.

§ 3. Działalność Stowarzyszenia rozciąga się na cały obszar Województwa Krakowskiego.

§ 4. Czas trwania Stowarzyszenia jest nieograniczony.

Art. II.
Cele i sposoby działania Stowarzyszenia.

§ 5. Wykluczając wszelkie tendencje polityczne Stowarzyszenie jest zawodową organizacją bezpartyjną i działa samodzielnie, kierując się wyłącznie zasadami obrony interesów zawodowych członkin Stowarzyszenia.

§ 6. Celem Stowarzyszenia jest:

a) ochrona interesów materjalnych, moralnych i prawnych, popieranie wszelkich, zgodnych z prawem usiłowań zdążających do poprawy stosunków pracy i płacy członkiń Stowarzyszenia;

b) podniesienie poziomu umysłowo-kulturalnego i szerzenie wiedzy akuszeryjnej;

c) współdziałanie z władzami w zwalczaniu nielegalnego zajmowania się praktyką akuszeryjną.

§ 7. Dla osiągnięcia powyższych celów Stowarzyszenie przy zachowaniu obowiązujących ustaw i przepisów prawnych:

a) nawiązuje stosunki i porozumiewa się z innemi pokrewnemi organizacjami tak w kraju, jak zagranicą i udziela im pomocy i wskazówek, lub korzysta z takowych;
b) współdziała w opracowaniu i przeprowadzaniu wzorowych warunków pracy i płacy;
c) opracowuje memorjały i regulaminy w celu przedstawienia odpowiednim urzędom i instytucjom zatrudniającym położne i dąży do uzyskania w tychże instytucjach głosu doradczego w sprawach położnictwa;
d) organizuje pomoc położniczą dla niezamożnych;
e) czuwa nad godnością i etyką zawodową;
f) dąży do podniesienia poczucia godności osobistej, solidarności i świadomości zawodowej i koleżeńskiej;
g) szerzy wiedzę zawodową wśród członkiń zapomocą wykładów, odczytów, zakładania własnej bibljoteki, czytelni i wydawania pisma zawodowego;
h) pośredniczy przy rozstrzyganiu zatargów pomiędzy członkiniami, a zarządami instytucyj zatrudniających położne, a w wypadkach sporów pomiędzy członkiniami powołuje Sąd Koleżeński.

§ 8. Ponadto Stowarzyszenie może utworzyć osobny Fundusz Zapomogowy dla swych członkiń, który to Fundusz administrowany będzie na podstawie osobnego, przez Walne Zebranie Członkiń uchwalonego regulaminu.

Art. III.
Fundusze Stowarzyszenia.

§ 9. Środki mające służyć do osiągnięcia celów Stowarzyszenia składają się:

a) z wpisowego i składek członkowskich. Wpisowe wynosi jeden złoty jednorazowo, zaś składka członkowska jeden złoty miesięcznie;
b) z dochodów płynących z darów, lub urządzanych przez Stowarzyszenie odczytów, zabaw i t. p.

Art. IV.
Członkowie Stowarzyszenia.

§ 10. Członkowie Stowarzyszenia dzielą się na:

a) zwyczajnych;
b) honorowych.

Zwyczajną członkinią Stowarzyszenia może być każda położna, uprawniona do wykonywania praktyki na terenie Państwa Polskiego, a mogąca się wykazać odpowiedniemi świadectwami. — Zwyczajne członkinie Stowarzyszenia przyjmuje

Zarząd Stowarzyszenia, który może jednak odmówić przyjęcia.

Członkiem honorowym może zostać każda osoba, która położyła zasługi dla Stowarzyszenia. Członków honorowych mianuje na wniosek Zarządu Stowarzyszenia zwyczajną większością głosów ogólne Walne Zebranie Członkiń Stowarzyszenia.

Członkowie honorowi zwolnieni są od opłat Stowarzyszenia.

Prawa zwyczajnych członkiń.

Członkiniom zwyczajnym służy prawo:

a) uczestniczenia i głosowania na Walnych Zebraniach;
b) czynnego i biernego udziału w wyborach do Zarządu Stowarzyszenia;
c) stawianie wniosków na Walnych Zebraniach;
d) korzystanie ze wszystkich urządzeń Stowarzyszenia.

Art. V.

Wystąpienie i wykluczenie z pocztu członkiń Stowarzyszenia.

§ 11. Formalne wystąpienie ze Stowarzyszenia może jedynie nastąpić, o ile członkini dopełni wszystkich zaciągniętych wobec niego zobowiązań. O wystąpieniu swem członkini zawiadamia Zarząd Stowarzyszenia pisemnie.

Jeżeli członkini nie płaci ustanowionych składek przez trzy miesiące bez usprawiedliwienia, należy uważać, że ze Stowarzyszenia wystąpiła.

Wykluczenie może nastąpić na podstawie uchwały Zarządu Stowarzyszenia, jeżeli członkini popełniła czyn niemoralny, nie stosuje się do uchwał powziętych przez Walne Zebranie, postanowień niniejszego statutu, lub też działa świadomie na niekorzyść Stowarzyszenia.

Wykluczonej przez Zarząd Stowarzyszenia członkini przysługuje prawo odwołania się do Sądu Koleżeńskiego, a od wyroku tegoż Sądu do Walnego Zebrania.

Art. VI.

Obowiązki członkiń.

§ 12. Obowiązkiem każdej członkini jest stosowanie się do postanowień niniejszego statutu, którego jeden egzemplarz otrzymuje każda członkini, oraz stosowanie się do wszystkich przez Walne Stowarzyszenie powziętych uchwał, regularne uiszczanie składek członkowskich, oraz moralne popieranie Stowarzyszenia i jego dążeń.

Art. VII.

Władze Stowarzyszenia.

§ 13. Władze Stowarzyszenia obierane są na dorocznem Walnem Zebraniu na okres roczny.

Władzami Stowarzyszenia są:

a) Ogólne Walne Zebranie Członkiń;
b) Zarząd Stowarzyszenia;
c) Komisja Rewizyjna;
d) Sąd Koleżeński.

§ 14. Zwyczajne Walne Zebranie Członkiń Stowarzyszenia odbywa się zasadniczo raz do roku i musi być zwołane przez Przewodniczącą lub jej zastępczynię zasadniczo w pierwszym kwartale każdego roku. Nadzwyczajne Walne Zebranie musi być zwołane każdego czasu w ciągu sześciu tygodni, jeżeli tego zażąda Komisja Rewizyjna, $^1/_3$ część członkiń Stowarzyszenia, lub w nagłych wypadkach, plenarne posiedzenie Zarządu Stowarzyszenia.

O zwołaniu Zwyczajnego i Nadzwyczajnego Walnego Zebrania z podaniem miejsca i czasu jego odbycia się, oraz porządku obrad, członkinie muszą być zawiadomione przynajmniej na 14 dni naprzód.

§ 15. Prawo uczestniczenia w Walnem Zebraniu mają wszystkie członkinie zwyczajne Stowarzyszenia, o ile nie zalegają z zapłatą 3-ch miesięcznych składek członkowskich.

§ 16. Członkowie honorowi mają prawo brać udział w Walnych Zebraniach, nie mają jednakże prawa stawiania wniosków i zabierania głosu w sprawach poddanych obradom Walnego Zgromadzenia.

§ 17. Uchwały Walnego Zgromadzenia wymagają do swej prawomocności obecności przynajmniej połowy członkiń Stowarzyszenia, a uchwały w sprawie zmiany statutu, oraz uchwalonego podziału funduszów wymagają obecności $^2/_3$ części członkiń Stowarzyszenia, wreszcie uchwała w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia wymaga obecności $^3/_4$ części członkiń Stowarzyszenia.

§ 18. W razie braku oznaczonej w § 17 liczby członkiń należy zwołać w tym samym porządkiem dziennym następne Walne Zebranie w przeciągu jednego miesiąca, a uchwały tego Walnego Zebrania będą prawomocne niezależnie od ilości obecnych członkiń.

Art. VIII.
Zakres działania Walnego Zebrania.

§ 19. Do zakresu działania Walnego Zebrania należy:

1) rozpatrywanie i zatwierdzanie dorocznych sprawozdań Zarządu Stowarzyszenia, oraz ustalenie budżetu Stowarzyszenia na rok następny;
2) wybór członkiń Zarządu Stowarzyszenia, Komisji Rewizyjnej, Sądu Koleżeńskiego i sekretarki Stowarzyszenia;
3) podejmowanie uchwał odnośnie do czasu i sposobu

przeprowadzania wszystkich celów i środków Stowarzyszenia objętych niniejszym statutem;
4) przyjmowanie i rozpatrywanie postawionych wniosków;
5) zmiana statutu;
6) decydowanie o likwidacji Stowarzyszenia;
7) rozpatrywanie odwołań członkiń od orzeczeń Zarządu Stowarzyszenia w sprawach odmówienia przyjęcia do Stowarzyszenia, lub wykluczenia z tegoż.

§ 20. Walne Zebranie otwiera i przewodniczy mu Przewodnicząca Zarządu lub jej zastępczyni.

Art. IX.
Zarząd Stowarzyszenia.

§ 21. Zarząd Stowarzyszenia wybrany na Walnem Zebraniu zwykłą większością głosów, na przeciąg jednego roku, składa się z Przewodniczącej, jednej zastępczyni i wybranych osobno na to stanowisko 12 członkiń zwyczajnych.

§ 22. Przewodnicząca i jej zastępczyni, oraz 6 członkiń Zarządu powinny zamieszkiwać w siedzibie Stowarzyszenia, to jest w Krakowie, które razem stanowią Wydział Wykonawczy Stowarzyszenia.

§ 23. Uchwały Zarządu Stowarzyszenia podjęte zostają zwykłą większością głosów przy obecności Przewodniczącej lub jej zastępczyni, oraz conajmniej 6 członkiń Zarządu.

Posiedzenia Zarządu mają być zwoływane przez Przewodniczącą lub jej zastępczynię, conajmniej raz na kwartał, niezwłocznie zaś muszą być zwołane na żądanie Komisji Rewizyjnej, Wydziału Wykonawczego, lub przynajmniej 4 członkiń Zarządu. — Posiedzenia Wydziału Wykonawczego odbywają się raz na miesiąc.

Art. X.
Kompetencje Zarządu.

§ 24. Do kompetencji Zarządu Stowarzyszenia należy:
a) przyjmowanie i wykluczanie członkiń;
b) zarządzanie majątkiem Stowarzyszenia w myśl uchwał powziętych przez Walne Zebranie;
c) wykonywanie wszelkich uchwał przekazanych do załatwienia przez Walne Zebranie;
d) załatwianie wszelkich bieżących spraw Stowarzyszenia w myśl postanowień statutu;
e) prowadzenie rachunkowości zgodnie z prawem i przyjętemi zasadami rachunkowości.

§ 25. Od uchwał Zarządu Stowarzyszenia przysługuje prawo odwołania się do Walnego Zebrania Stowarzyszenia, jednakże do czasu rozstrzygnięcia przez Walne Zebranie, uchwały Zarządu mają moc obowiązującą.

§ 26. Stowarzyszenie jest reprezentowane na zewnątrz przez Przewodniczącą, lub jej zastępczynię.

Wszelką korespondencję i dokumenty, opatrzone pieczęcią Stowarzyszenia podpisuje Przewodnicząca lub jej zastępczyni i sekretarka, a w sprawach dotyczących kasowości także i skarbnik.

§ 27. Stowarzyszenie posiada pieczęć z napisem: „Zarząd Stowarzyszenia Zawodowych Położnych w Krakowie“.

§ 28. Pieniądze uzyskane ze składek członkiń i darów i t. p., mają być ulokowane w Pocztowej Kasie Oszczędności.

Art. XI.
Komisja Rewizyjna.

§ 29. Komisja Rewizyjna składa się z 3-ch członkiń i 3-ch zastępczyń wybranych przez Walne Zebranie.

Ukonstytuowanie się Komisji Rewizyjnej należy do niej samej.

Komisja Rewizyjna winna conajmniej jeden raz na kwartał zbadać dokumenty i księgi kasowe. — Sprawozdania z odbytych rewizyj mają być przedłożone Walnemu Zebraniu do zatwierdzenia. W wypadkach stwierdzonych nadużyć zażąda Komisja Rewizyjna zwołania Walnego Zebrania.

Komisja Rewizyjna podejmuje swe uchwały zwykłą większością głosów.

W wypadkach równości głosów Przewodnicząca ma głos decydujący.

Art. XII.
Sąd Koleżeński.

§ 30. Do załatwiania sporów pomiędzy członkiniami, oraz jako instancję odwoławczą na postanowienia Zarządu Stowarzyszenia o wykluczeniu członkini, Walne Zebranie Członkiń powołuje Sąd Koleżeński, składający się z 5-ciu członkiń i 3-ch zastępczyń, zamieszkałych w siedzibie Stowarzyszenia.

Ukonstytuowanie Sądu Koleżeńskiego jest pozostawione wybranym członkom Sądu.

Sąd Koleżeński wydaje wyrok według swej wiedzy i sumienia, działając zgodnie z regulaminem, przyjętym przez Walne Zebranie.

Art. XIII.
Rozwiązanie Stowarzyszenia

§ 31. Rozwiązanie Stowarzyszenia może być uskutecznione jedynie tylko na specjalnie w tym celu zwołanem Walnem Zebraniu.

Sprawa rozwiązania Stowarzyszenia rozstrzyga się przy obecności przynajmniej $^3/_4$ członkiń Stowarzyszenia większością $^2/_3$ obecnych na Walnem Zebraniu.

§ 32. O użyciu majątku Stowarzyszenia rozstrzyga ostatnie Walne Zebranie Stowarzyszenia.

W razie, gdyby co do użycia majątku rozwiązanego Stowarzyszenia ostatnie Walne Zebranie z jakichkolwiekbądź po-

wodów nie powzięło uchwały, majątek Stowarzyszenia będzie podzielony w równych częściach między członkinie Stowarzyszenia.

Kraków, dnia 5 maja 1928.

Rzeczy praktyczne i ciekawe.

Pielęgnacja przy zapaleniach żył, musi być szczególnie troskliwą i szczególnie odpowiedzialną. Polecenia lekarza muszą być tu przestrzegane z drobiazgową sumiennością. Dla zmniejszenia bólu i poprawienia krążenia w chorej kończynie (nodze) musimy ją unieść, ustalić i owinąć. Unosimy przez podłożenie pod podudzie i stopę chorej nogi worka z piaskiem, owsem. Tylna powierzchnia podudzia powinna się znajdować na poziomie powłok brzusznych, noga ma być lekko zgięta w kolanie, a udo i kolano podpieramy z boku poduszką lub t. p. Owijamy nogę w następujący sposób: stosownie do polecenia używamy bądź zwyklej zimnej wody, bądź octanu glinowego, — w nim maczamy ręcznik względnie pasma waty i okładamy niemi nogę, na tą warstwę przychodzi ceratka Billrotha a następnie flanela lub opaska luźnie nawiązana. Jeżeli jest polecone nogę przedtem nawazelinować, to należy czynić to bardzo ostrożnie, nie przyciskać, tylko powierzchownie posmarować, ma to na celu uchronienie skóry przed działaniem wody, szczególnie gdy podobne okłady mają być stosowane przez dłuższy czas. Jeżeli ze względu na pojawiające się bóle istnieje podejrzenie, że zachodzi zapalenie żył, nie wolno bezwarunkowo chorej nogi masować, bo oderwane skrzepy mogą powędrować do serca i płuc i wywołać zator i śmierć. Okład taki leży przeciętnie 30 minut do 4 godzin, czasem dłużej stosownie do potrzeby i polecenia lekarza. Pielęgnując podobne chore trzeba je przestrzegać przed gwałtowniejszemi ruchami, dowodząc, że zupełny spokój szybko doprowadzi do wyleczenia, nie należy jednak nigdy straszyć je widmem śmierci bo pogarsza to ogólny stan chorej. Założenie okładu samo nie zabezpiecza jeszcze chorej, rozumie się że nie wolno jej pod żadnym warunkiem opuszczać łóżka dla załatwienia potrzeb naturalnych, od tego jest basen względnie coś w tym rodzaju. Parcie silne na stolec może być niebezpieczne więc musimy dbać o wolne stolce (lewatywy lub środki przeczyszczające — sprawę tą zaleca i rozstrzyga lekarz). Chorym takim trzeba oszczędzić wszelkich wzruszeń, chora taka nie powinna karmić, albo karmić pod silnym dozorem (najlepiej ściągać pokarm dla dziecka) ponieważ nieostrożny ruch przy karmieniu może spowodować katastrofę. Czas wstania po zapaleniu żył, oznacza lekarz.

Przestrzykiwanie pochwy. W stanach prawidłowych narządu płciowego są zbędne; o ile zaś są wykonywane — do

przepłukiwań należy używać rozczynu fizjologicznego soli kuchennej (łyżeczka soli na litr wody przegotowanej).

Lecznicze przestrzykiwania należy wykonywać w pozycji leżącej z lekko uniesioną ku górze miednicą, koneweczka z płynem powinna się znajdować 80 cm do 1 metra nad poziomem łóżka (wyjątkowo wyżej). Lecznicze przestrzykiwania roztworami płynów czy soli przyrządzać należy w osobnem naczyniu i już gotowe przelewać do irrygatorów, nie wolno wlewać na dno irrygatora danego płynu np. lysolu i dopełniać wody, bo silne zgęszczenie w pierwszych strumieniach może spowodować oparzenie. Podobnie nigdy nie wprowadza się kanki pochwowej jak tylko ze strumieniem płynu bo możnaby łatwo spowodować zator powietrzny (w połogu). Rozumie się, że konieczność, rodzaj płynu, zagęszczenie, ciepłotę i częstość przestrzyków określa lekarz, do przestrzyków pochwowych nie wolno używać nasadek branych do lewatyw, ale zakłada się osobne tzw. pochwowe nasadki kauczukowe lub szklanne (wprost na węża), należy je też osobno przechowywać w płynie odkażającym. Ciepłota płynu w zwykłych przepłukiwaniach 30° C; o ile polecane gorące przestrzykiwania 50°—60° C; w tych razach by uniknąć oparzeń sromu osłaniamy skórę grubą warstwą tłuszczu lub wazeliny, można też użyć kauczukowych lub drewnianych zatykadeł, przez które przechodzą dwie rurki szklane, doprowadzające i odprowadzające. Ilość płynu gorących przestrzykiwań winna wynosić od kilku do kilkunastu litrów. Po gorącem przestrzykiwaniu lub leczniczem z dodaniem płynów odkażających lub ściągających, pacjentka winna pozostawać w pozycji leżącej conajmniej kwadrans czasu.

Pokój położnicy: W miarę warunków mieszkaniowych trzeba wybrać dla położnicy pokój, obszerny i słoneczny, suchy o dobrej wentylacji i z możnością dobrego ogrzania. Wietrzenie musi się odbywać w ten sposób, żeby nie robić przeciągów, bo położnice wskutek wzmożonej skłonności do pocenia się są bardzo wrażliwe na przeziębienie się, więc otwieramy górną część okna, przez którą wpływa świeże powietrze i zwykle jako zimniejsze opuszcza się ku ziemi a warstwy zużytego powietrza wyciąga górą. Ciepłota pokoju powinna wynosić 17—19° C i nie powinna ulegać w ciągu dnia znaczniejszym wahaniom. Jeżeli w tym samym pokoju znajduje się dziecko to temperatura powinna wynosić 20° C. Tam gdzie mamy piece żelazne, należy je osłonić żelazną zasłoną (parawan blaszany), żeby uchronić położnicę od zbyt silnego promieniowania ciepła, zaś dla uchronienia powietrza od zbytniego wysychania stawiamy na takich piecach miski z wodą. Piece żelazne muszą być codziennie ścierane wilgotną szmatką, bo tworzący się kurz nagromadzony na piecu, przy następnem rozgrzaniu pieca spala się i silnie drażni błony śluzowe. Oświetlenie jeżeli naftowe, to zapalanie lampy i dolewanie nafty po-

winno się odbywać poza pokojem w którym leży położnica, bo wydobywające się przy tem gazy działają również drażniąco. Kwiaty stojące w pobliżu należy z tych samych powodów usunąć na noc do innego pokoju. Podłogę w pokoju oczyszcza się wilgotną szmatą, żeby nie wzniecać kurzu, dlatego też z otoczenia położnicy trzeba usunąć wszystkie niepotrzebne części garderoby i pościeli oraz dywaniki bez określonego bliżej celu, ponieważ wszystko to stanowi tylko zbiornik kurzu, którego trzeba unikać. Rozumie się, że do pokoju położnej nie można wpuszczać zwierząt domowych (psy, koty), które przynoszą na sobie zarazki z kątów i z poza domu. Przebywanie osób trzecich w tym pokoju należy ograniczyć do konieczności.

Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach.

g) Krwotoki z jam ciała: nosa, ust, płuc i żołądka.

1) krwotoki z nosa.

Krwotoki z nosa należą do bardzo częstych i powstają albo samoistnie z powodu chorób lub z powodu uszkodzeń mechanicznych. Krwawiącego z nosa należy wygodnie położyć poziomo, zwolnić mu uciskającą odzież i zabronić siąkania. Powinien wykonywać wdech nosem a wydech ustami. Do krwawiącego otworu nosowego można wcisnąć parę kropel soku cytrynowego, lub polecić mu wciągać z dłoni roztwór taniny (łyżka na szklankę) lub wody octowej (łyżka na szklan-

kę). Jeżeli to nie pomoże to ze zwitka waty lub gazy zrobić tamponik grubości małego palca a długości 3 cm i ruchem świdrowatym wprowadzić do krwawiącego otworu nosowego a na kark i nos kłaść zimne okłady i często zmieniać. Gdy krwotok mimoto nie ustaje należy nie tracąc wiele czasu zawezwać lekarza. Krwawiący z nosa nie powinien przez parę godzin nic jeść ale ograniczyć się tylko do picia zimnych napojów (lemonjada, mleko itp.).

2) Krwotoki z ust spotykamy najczęściej z dziąseł po wyrwaniu zęba. Polecamy wtedy trzymać w ustach zimną wodę lub wodę z octem a skoro to nie pomaga to położyć na miejsce krwawiące zwitek gazy lub waty, mocno przygryźć i trzymać tak 30 minut, przez co wywieramy ucisk na miejsce krwawiące, jeżeli to nie pomoże to zawezwać lekarza. Krwawiącemu z zęba nie pozwolić usnąć aż krwotok zostanie opanowany bo w czasie snu może przyjść do niedużego lecz długotrwałego krwawienia i chory budzi się rano na poduszce pełnej krwi, z silnem osłabieniem z powodu znacznej utraty krwi.

3) Krwotoki żołądka i jelitowe spotykamy u ludzi cierpiących na żołądek (np. wrzód, nowotwór) po uszkodzeniach mechanicznych lub zatruciach, występują one w postaci wymiotów krwawych koloru ciemno czerwonego i krwawych stolców. Choremu takiemu nie podawać żadnych pokarmów, ale ułożyć poziomo, można najwyżej dać łykać drobne okruchy lodu, na okolicę żołądka położyć worek z lodem i trzeba zawezwać lekarza.

4) Krwotoki z płuc, zdarzają się u ludzi chorych na płuca, rzadko po gwałtownych uszkodzeniach wewnętrznych. W lżejszych przypadkach chory tylko pluje krwią, w cięższych wykstusza pełne usta pienistej czerwonej krwi. W tych razach trzeba chorego uspokoić, położyć z tułowiem nieco wzniesionym, zabronić mu mówić i kaszleć, ubranie rozluźnić, poczem podać mu łyżkę soli rozpuszczonej w kieliszku wody i małe kawałki lodu do połykania, później dopiero mrożone mleko. Na serce położyć worek z lodem, nie wolno podawać napojów podniecających jak kawa, herbata, piwo, wino i inne alkohole gdyż małe początkowo krwioplucie może być zapowiedzią wielkiego krwotoku. Takiego chorego najlepiej zostawić w miejscu, bo transport może powiększyć lub ponowić krwotok i zawezwać lekarza.

Wydawca: Stow. Położnych Województwa Krakowskiego. Redaktor odpow.: Dr. Adam Papée
Z Drukarni Ludowej w Krakowie pod zarządem Henryka Schiffa.